

WSPÓŁCZESNE FORMY NIEWOLNICTWA

To może przytrafić się każdemu...

„Współczesne formy niewolnictwa.
To może przytrafić się każdemu...”

PRAKTYCZNY PORADNIK
INFORMUJĄCY O ZAGROŻENIACH ZWIĄZANYCH
ZE WSPÓŁCZESNYMI FORMAMI NIEWOLNICTWA

Broszurka została wydana dzięki dotacji:

Urzędu Miasta Katowice

Urzędu Miejskiego w Bytomiu

Materiały rozpowszechniane bezpłatnie!

Nakład: 1000 egz.

** W opracowaniu poradnika wykorzystane zostały ogólnodostępne materiały:
UE, MSWiA i Fundacji La Strada.*

Czy wiesz, że...?

NIEWOLNICTWO

– jest to zjawisko społeczne, które ma miejsce od czasów pradawnych. Jego istotą jest wykorzystanie pewnej grupy ludzi dla korzyści innych. Z człowieka i jego ubóstwa materialnego i psychicznego, utworzono sobie źródło dochodu.

Współczesne niewolnictwo przybiera różne formy, np.:

HANDLU LUDŹMI... PRZYMUSZONEJ PROSTYTUCJI...
ale nie tylko!

Problem „współczesnych form niewolnictwa”
może dotyczyć każdego!

Najskuteczniejszą metodą walki jest wzmożona czujność, wynikająca z posiadanej wiedzy na temat tego procederu!

Czujność może uchronić od werbunku i wielu traumatycznych sytuacji.

Stowarzyszenie Po MOC od 2001 r. zajmuje się kompleksową pomocą kobietom - ofiarom handlu ludźmi i przymuszonej prostytucji.

**Dzielimy się z Tobą naszym doświadczeniem,
które bazuje na praktycznej pomocy
konkretnym osobom!**

Jakie są formy współczesnego niewolnictwa?

- Wykorzystanie w przemyśle erotycznym
- Przymuszanie do prostytucji
- Zmuszanie do pracy niewolniczej (np. praca na plantacjach, w budownictwie, fabrykach, w usługach, w domach/pielęgnowanie, itp.)
- Przymuszanie do żebractwa
- Przymuszanie do popełniania przestępstw
- Zawarcie małżeństwa z reguły z „bogatym” cudzoziemcem
- Handel organami

Czym jest handel ludźmi?

Werbowanie, transport, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osób z zastosowaniem gróźb lub użyciem siły, lub też z wykorzystaniem innej formy przymusu, uprowadzenia, oszustwa, wprowadzenia w błąd, nadużycia władzy lub wykorzystania słabości, wręczenia lub przyjęcia płatności lub korzyści dla uzyskania zgody osoby mającej kontrolę nad inną osobą,
w celu wykorzystania

WYKORZYSTANIE

obejmuje jako minimum, wykorzystanie prostytutki innych osób lub inne formy wykorzystania seksualnego, pracę lub usługi o charakterze przymusowym, niewolnictwo lub praktyki podobne do niewolnictwa, zniewolenie albo usunięcie organów.

Co na to polski Kodeks Karny?

Art. 115 (§22):

„**Handlem ludźmi** jest werbowanie, transport, dostarczanie, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osoby z zastosowaniem: przemocy lub groźby bezprawnej, uprowadzenia, podstępny, wprowadzenia w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania, nadużycia stosunku zależności, wykorzystania krytycznego położenia lub stanu bezradności, udzielenia albo przyjęcia korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy sprawującej opiekę lub nadzór nad inną osobą;

- w celu jej wykorzystania, nawet za jej zgodą, w szczególności w prostytucji, pornografii lub innych formach seksualnego wykorzystania w pracy lub usługach o charakterze przymusowym, w żebractwie, w niewolnictwie lub innych formach wykorzystania poniżających godność człowieka lub w celu pozyskania komórek, tkanek lub narządów wbrew przepisom ustawy. Jeżeli zachowanie sprawcy dotyczy małoletniego, stanowi ono handel ludźmi, nawet gdy nie zostały użyte metody lub środki wyżej wymienione”.

Art. 115 (§23):

„**Niewolnictwo** jest stanem zależności, w którym człowiek jest traktowany jak przedmiot własności.”

HANDEL LUDŹMI MA MIEJSCE ZARÓWNO POZA GRANICAMI NASZEGO KRAJU, JAK I W POLSCE!!!

POLSKA jest krajem pochodzenia ofiar (ofiary z Polski wywozi się do większości państw europejskich: Niemcy, Holandia, Belgia, Hiszpania, Grecja, Włochy, Wielka Brytania i inne), docelowym (głównie dla ofiar zza granicy wschodniej – z Białorusi, Bułgarii, Rumunii, Ukrainy oraz innych) oraz tranzytowym (przez teren Polski biegnie szlak handlu ludźmi, głównie ze Wschodu na Zachód).

Trudno jest określić skalę zjawiska, organizacje pomagające ofiarom handlu, są jednak zgodne, że przypadki, z którymi mamy do czynienia są tylko wierzchołkiem góry lodowej...

Według Rady Europejskiej, co roku ofiarami handlu z Polski pada ok. 15 tys. osób!

Jak najczęściej są werbowane ofiary?

WERBUNEK „NA PRACĘ”

Ogłoszenia w prasie, Internecie, praca oferowana ustnie, najczęściej na wyjazd należy bardzo szybko się zdecydować, po to, by nie było czasu na sprawdzenie danej oferty, zapoznania się z opinią rodziny, znajomych. Oferowana praca, to najczęściej taka, która nie wymaga specjalnych kwalifikacji (w usługach – sprzątanie, opieka, kelner; praca na plantacjach, itp.).

WERBUNEK „NA MIŁOŚĆ”

Mężczyźni, którzy zajmują się tego rodzaju werbunkiem często nie wzbudzają żadnych podejrzeń, potrafią zainwestować w swą ofiarę dużo czasu (spotykają się z nią nawet parę miesięcy), by później sprzedać ją handlarzowi ludzi.

„MECHANIZM DŁUGU”

Wyłudzenie pieniędzy od ofiary, by wymusić posłuszeństwo, fundowanie przejazdu za granicę, utrzymania, by później wykorzystać ten fakt do zatrzymania ofiary – „jak spłacisz to, co jesteś mi winna, możesz wrócić do domu”.

Jak zwiększyć swoje bezpieczeństwo, wyjeżdżając do pracy za granicę?

1. JEŚLI KORZYSTASZ Z POŚREDNICTWA PRACY –
SPRAWDŹ CZY FIRMA POŚREDNICZĄCA
W POSZUKIWANIU PRACY ZA GRANICĄ
DZIAŁA LEGALNIE!

<http://www.stat.gov.pl/regon/>

- to jest strona Głównego Urzędu Statystycznego, możesz sprawdzić czy podany przez firmę numer REGON jest prawdziwy

www.kraz.praca.gov.pl

- jest to strona Krajowego Rejestru Agencji Zatrudnienia, gdzie znajduje się wykaz wszystkich firm z certyfikatem Ministerstwa

U W A G A :

nawet firma zarejestrowana,
posiadająca wszystkie wymagane uprawnienia i certyfikaty
nie jest w stanie w 100% zabezpieczyć
przed współczesnymi formami niewolnictwa!

NIGDY NIE PŁAC ZA POŚREDNICTWO

– za pośrednictwo płaci pracodawca!

Firma pośrednicząca może zażądać od nas opłat za:

badania lekarskie,
tłumaczenie dokumentów,
wizę,
przejazd tam i z powrotem.

Czy wiesz, jak przygotować się do pracy w krajach unii europejskiej?

www.eures.praca.gov.pl; www.eures.europa.eu

- na tych stronach internetowych są wszelkie praktyczne informacje związane z pracą za granicą, gdzie należy się zarejestrować po przyjeździe do danego kraju, jakie należy spełnić formalności oraz aktualne oferty pracy.

2. JEŻELI SZUKASZ PRACY PRZEZ OGŁOSZENIA W PRASIE, INTERNECIE...

Zwracaj uwagę na:

- wymagany wiek (czy jest adekwatny do wykonywanej pracy),
- czy wyjazd na zbiór warzyw czy owoców jest zgodny z okresem zbioru, regionem,
- nie bój się, gdy pracodawca żąda kwalifikacji i znajomości języka, podejrzane jest, gdy tego nie robi,
- zwracaj uwagę, gdzie jest organizowane spotkanie z pracodawcą, wystrzegaj się prywatnych mieszkań,

Uważaj na pracę załatwianą przez znajomych.

Zastanów się:

Co może Tobie zaproponować?

Czy zna rynek pracy?

Czy możesz mu zaufać?

Czy wiesz, jak powinna wyglądać umowa o pracę?

- powinna posiadać kompletne dane pracownika i pracodawcy
- mieć wyznaczone dokładne ramy czasowe
- opisywać zakres naszych obowiązków i wysokość wynagrodzenia
- podejrzane są takie określenia jak „wszelkie zadania na żądania pracodawcy”
- nie należy podpisywać dokumentu, którego nie rozumiemy, np. w obcym języku – należy go sobie dokładnie przetłumaczyć przed podpisaniem!

Czy wiesz, czym może grozić podjęcie pracy „na czarno”?

- Możliwa jest deportacja (np. w Danii),
- odnotowanie w danym Urzędzie Pracy – można mieć problemy z legalnym zatrudnieniem;
- kara grzywny;
- zakaz wjazdu do danego kraju (np. 1 rok do Danii);
- brak umowy o pracę;
- jeśli nie otrzymasz wynagrodzenia, nie odzyskasz go żadną drogą formalną;
- nie jesteś ubezpieczony, z ubezpieczenia na pobyt turystyczny żadne Towarzystwo nie wypłaci odszkodowania za wypadek przy pracy;
- brak świadectwa pracy!

Co spotyka ofiary handlu ludźmi?

- Porwania, zniewolenia
- Zmuszane są do pracy wbrew swojej woli
- Przemoc fizyczna i psychiczna (gry emocjonalne)
- Groźby (także w stosunku do rodziny)
- Szantaże (np. kompromitującymi zdjęciami)
- Gwałty (często zbiorowe)
- Spłacanie fikcyjnych długów

Prostytucja - przymus czy dobrowolność?

PROSTYTUCJA

– „uprawianie stosunków seksualnych w celach zarobkowych; pozyskiwanie w ten sposób pieniędzy, dóbr materialnych lub innych korzyści”. (Źródło: K. Olechnicki, P. Załęski (red.), *Słownik socjologiczny*, Toruń 1997).

Jakie są przyczyny?

Najczęściej uważa się, że jedynym powodem, który wpływa na rozpoczęcie procederu prostytucji jest chęć uzyskania szybkich korzyści finansowych i materialnych.

I na pewno jest to ważny czynnik, ale nie jedyny...

Wiele osób, które mają trudności finansowe lub doświadczają sytuacji kryzysowych w rodzinie, szuka innych możliwości zdobycia pieniędzy. I rozwiązuje swoje problemy finansowe i rodzinne nie biorąc w ogóle pod uwagę sprzedawania własnego ciała. Czym zatem kierują się osoby, które „sprzedaż swego ciała” wykorzystują jako środek do rozwiązania przeróżnych problemów? Popycha ich do tego zewnętrzna lub wewnętrzna siła, która staje się sposobem radzenia sobie z trudnościami życiowymi i zabezpieczeniem podstawowych potrzeb. Dlatego mówimy o **prostytucji przymuszonej**. (Definicja własna, Stowarzyszenie Po MOC).

Jeśli **przymus jest zewnętrzny**, najprawdopodobniej mamy do czynienia z „**handlem ludźmi**”...

Jeśli działają jakieś **wewnętrzne siły**, powodów może być wiele, najczęściej wynikają z historii życia ofiary...

PRZYCZYNY UWIKŁAŃ W PROSTYTUCJĘ:

- Brak więzi emocjonalnej z rodziną, opiekunem (zwłaszcza w pierwszych 3 latach życia dziecka)
- Brak poczucia bezpieczeństwa
- Przemoc, wykorzystania seksualne
- Naznaczanie („Ty tylko nadajesz się do jednego...”)
- Czerpanie korzyści przez rodzinę... („jestem wyjątkowa, bo pomagam najbliższemu”);
- Lojalność z rodziną – „ja nie mogę mieć lepiej w życiu niż Wy rodzice...”;
- Brak możliwości podjęcia i kontynuowania nauki...

Zanim wyjedziesz

- Dopełnij formalności - sprawdź ważność swoich dokumentów (dowód osobisty, paszport).
- Ubezpiecz się! Od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia za granicą (np. karta Euro 26 lub ECUZ – Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego wydawana przez NFZ, informacje dostępne w oddziałach NFZ oraz na stronie: www.nfz.gov.pl).
- Sprawdź adres i nr telefonu przyszłego miejsca pracy i zostaw go bliskim.
- Ustal częstotliwość kontaktów telefonicznych z bliskimi (np. raz w tygodniu o określonej porze).
- Umów się na neutralne hasło, które będzie oznaczało, że potrzebujesz pomocy - **pozdrowienia dla nieistniejącej cioci**.

Zabierz ze sobą

- Adres i numer telefonu najbliższej polskiej placówki dyplomatycznej. Sprawdź: www.msz.gov.pl
- Jeśli będziesz potrzebować pomocy, zgłoś się na policję w danym kraju, każda z nich ma obowiązek przyznać ci tłumacza, byś mogła/mógł swobodnie opowiedzieć, co się stało.
- Słownik lub rozmówki, jeśli nie jesteś pewna/pewny swoich umiejętności językowych.
- Numer telefonu **Poland Direct** obowiązujący w kraju, do którego wyjeżdżasz (rozmowa telefoniczna na koszt odbiorcy, telefonistka mówi po polsku).
- Potwierdzenie ubezpieczenia.
- Swoją umowę o pracę, zezwolenie lub wizę umożliwiającą podjęcie legalnej pracy.
- Numer telefonu do organizacji zwalczającej handel ludźmi.

PRZYDATNE KONTAKTY

W sytuacji zagrożenia - zgłoś się po pomoc:

- **Krajowe Centrum Interwencyjno-Konsultacyjne dla Ofiar Handlu Ludźmi** tel. (+48) 22 628-01-20, e-mail: info@kcik.pl, <http://www.kcik.pl/>
- **Stowarzyszenie Po MOC** - tel. (+48) 32 255-38-69, e-mail: pomoc@po-moc.pl, <http://www.po-moc.pl>
Głównie: pomoc kobietom (i ich dzieciom) ofiarom przemocy, handlu ludźmi, przymuszonej prostytucji.
- **Fundacja Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu La Strada** tel. (+48) 22 628-99-99, e-mail: strada@pol.pl, <http://www.strada.org.pl>
Głównie: pomoc ofiarom handlu ludźmi, konsultacje prawne, konsultacje w sprawach wyjazdów za granicę.
- **Fundacja ITAKA. Centrum Poszukiwań Ludzi Zagonionych** tel. 801-24-70-70, (+48) 22 654-70-70 - z zagranicy i telefonów komórkowych, e-mail: biuro@zaginieni.pl, <http://www.zaginieni.pl/>
- **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”** - tel. (+48) 22 668-70-00, 22 824-25-01; <http://www.niebieskalinia.pl>

Inne – warte uwagi – serwisy WWW Stowarzyszenia Po MOC:

- **www.StopNiewolnictwu.pl** – serwis kampanii *StopNiewolnictwu.pl* zawierający informacje na temat przeciwdziałania współczesnym formom niewolnictwa, możliwości znalezienia pomocy,
- **www.WzrostKompetencji.pl** – program szkoleniowy *Wzrost-Kompetencji.pl* profesjonalistów w zakresie przeciwdziałania współczesnym formom niewolnictwa, m.in. zamawianie szkoleń i zajęć profilaktycznych

Jak Ty możesz pomóc przeciwdziałać współczesnym formom niewolnictwa?

Tylko w 2009 roku Stowarzyszenie Po MOC odnotowało ponad **1500 godzin porad indywidualnych i zajęć grupowych** dla wszystkich swoich beneficjentek (tj. kobiet i dzieci).

Jedna godzina pracy specjalisty kosztuje od 60 do 180 zł.

Zwykle jedna osoba potrzebuje przynajmniej kilku spotkań, by w ogóle rozpocząć proces przemiany swojego życia.

W prowadzonym, całodobowym Ośrodku rocznie pomoc uzyskuje ponad 40 kobiet z dziećmi. Dla większości z nich jest to pierwsza próba wyjścia z uwikłania w proceder przemocy, prostytucji lub handlu ludźmi.

Kobiety i kobiety z dziećmi trafiające do naszego Ośrodka mają zagwarantowane:

- pomoc opiekunów i specjalistów (w tym pomoc lekarską, np. ginekologiczną, psychiatryczną),
- zakwaterowanie (wyżywienie, pościel, ubrania, środki czystości, itp.).

Ta kompleksowa pomoc wiele kosztuje, ale świadectwem tego, że warto ponosić duże koszty są te kobiety i ich dzieci, którym udało się „**ułożyć swoje życie na nowo**”.

Stowarzyszenie

dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej

Jeśli chcesz:

- **przynajmniej jednorazowo wesprzeć nasze działania**, to zawsze możesz dokonać wpłaty na konto o numerze:

39 1020 2313 0000 3202 0118 4043

bank: PKO BP S.A. Oddział I Katowice

nazwa skrócona: **Stowarzyszenie Po MOC**

(albo nazwa pełna:

Stowarzyszenie „Po MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej)

adres: ul. Z. Kasińskiego 21, 40-019 Katowice

Wpłaty możesz dokonać w dowolny sposób (np. przelewem, w banku, na poczcie), szczególnie prostą formą jest wpłata on-line: **www.po-moc.pl/dotuj-teraz.html**

- **systematycznie wspierać Stowarzyszenie**, nawet niewielkimi kwotami, **to przyłącz się do grona naszych stałych darczyńców „Klubu WIP”**

„Wsparcie Indywidualnych PoMOCników”, to grupa osób, które deklarują (choćby niewielkimi kwotami) systematyczne, planowe i cykliczne (np. raz na miesiąc, raz na kwartał) wsparcie naszych działań.

Więcej informacji:

www.po-moc.pl/jak-mozesz-pomoc.html